

**GAZETECİNİN BAĞIŞTAN ÇALIŞMA SERBESTİSİ VE SINIRLARI:
BASIN KANUNU'NUN 13. MADDESİ KAPSAMINDA BİR İNCELEME**

**FREEDOM OF WORK FOR JOURNALIST IN OTHER JOBS AND ITS LIMITS:
A STUDY IN THE SCOPE OF ARTICLE 13 OF THE PRESS LABOUR LAW**

DOI: <https://doi.org/10.21492/inuhfd.569140>

Ayşe KÖME AKPULAT

Arş. Gör. Dr. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İktisadi ve Sosyal Güvenlik Hukuku ABD. (aysekome@istanbul.edu.tr). ORCID: 0000-0002-5271-2961.

Makale Bilgi

Gönderilme: 22/05/2019
Kabul: 21/06/2019

Anahtar Kelimeler

*Basın Kanunu,
Gazeteci, Basın
Mesleği,
Bağıştan Çalışma,
Çalışma Hakkı,
Rekabet Yasası.*

Özet

Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştırıcılar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun 1952 yılında yürürlüğe girmiştir. 5953 sayılı bu Kanun, kısaca Basın Kanunu olarak adlandırılır. Basın Kanunu, bu alanda özel bir kanun olarak gazetecilerin çalışma ya da emlinin kuralları, ve özellikle iş sözleşmesinden doğan hak ve borçları düzenlemiştir ancak gazetecilerin çalışma ya da emlinin bir takım uygulama sorunları, çözmekte de yetersiz kalmıştır. Bunun yanında çalışma hayatını düzenleyen bir çok kanun deşerlendirilmiştir ancak Basın Kanunu günümüz çalışma emlindeki deşerlendirilmemiş yürürlükte kalmıştır. Gazeteci, basın sözleşmesiyle bir işverenin iş yerinde çalışmaya başlamasından sonra sözleşmenin devam süresince, taraflar arasında kurulan sözleşmenin doğurduğu güven işi kişilere karşı sadakat borcu altındadır. Ancak anılan kanunun konuya işlikinin 13. maddesinde, gazetecinin bağıştan çalışabileceği açıkça düzenlenmiştir. Bu çalışma maddesi, özellikle 5953 sayılı Basın Kanunu'nun 13. maddesi ve konuyla ilgili diğer düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Bu çerçevede, konunun önemli noktaları açıklanmış, gazetecilerin çalışma hayatından kaynaklanan sorunları incelenmiş ve çözümleri önerileri sunulmuştur.

Article Info

Received: 22/05/2019
Accepted: 21/06/2019

Keywords

*Press Labour Law,
Journalist,
Press Profession,
Another Job,
The Right to Work,
Prohibition of
Competition.*

Abstract

The Law About the Arrangement of Relations Among The Workers and Employers on the area of Press was enacted in 1952. The law no 5953 is called briefly Press Labour Law. The Press Labour Law regulates journalists working life as a private law in this area. However, this law has not responded to the needs of solving the problems of journalists. Also considering the new working relations, the law must be renewed. During the press employment agreement, journalist must act in loyalty to his or her employer because of the mutual trust between the parties. However, Article 13 of the law regulates the ability of the journalist to work in another job. In this study, specifically article 13 of the law no 5953 and the further related legislation are studied. In this frame, the most important points of this subject have been explained, the problems of the work life of journalists are analysed and some critiques and suggestions are presented.

I. G R

Bas,n i hukuku, gerek ö reti taraf,ndan yeterince ele al,n,p incelenmemesi gerekse i hukukunun di er alanlar,na k,yasla, Yarg,tay taraf,ndan geli tirilen bir içtihat zenginli ine sahip olmamas, kar ,s,nda; birçok konuda henüz tart, lı mam, sorunlar bar,nd,rmaktadır. Bas,n alan,ndaki çal, ma ili kilerinin kendisine ait özellikler ta ,mas,, gazetecilik mesle inin niteli i gere i bar,nd,rd, , tehlikeler ve konunun yaln,zca çal, ma ili kisiyle de il bas,n özgürlü üyle de ilgili olmas, kar ,s,nda¹ bas,n i hukuku alan,ndaki çal, malar,n ayr, bir kanunla düzenlenmesi ihtiyac, do mu tur. Böylece, gazeteciler ile bunlar, çal, t,ranlar aras,ndaki i ili kisini düzenlemek üzere 5953 say,l, Bas,n Mesle inde Çal, anlarla Çal, t,ranlar Aras,ndaki Münasebetlerin Tanzimi Hakk,nda Kanun² yürürlü e girmi tir. K,saca Bas,n Kanunu olarak adland,r,lan bu Kanun, yürürlü ünden yakla ,k 9 y,l sonra 212 say,l, Kanun'la³ önemli ölçüde de i ikli e u ram, sa da, ba ta Anayasa olmak üzere bireysel ve toplu i hukuku alan,ndaki di er kanunlar,n büyük bir k,sm,n,nde i mi olmas,na kar ,l,k hâlâ yürürlüktedir.

Bas,n alan,nda kurulu i letmeler aras,ndaki rekabetin derecesi, birçok alandaki ticari rekabete göre oldukça yo undur. Ku kusuz bas,n i verenleri aras,nda ya anan bu rekabet, gazetecilere de yans,maktadır. Öte yandan gazeteci aç,s,ndan, i görme borcunu yerine getirdi i i verenin kim oldu u, normal bir i sözle mesindeki i verene göre daha önemlidir. Yine, gazetecilik mesle inin kamuyu ayd,nlatma yönü dikkate al,nd, ,nda bu kimselerin mesleklerini ba ,ms,z olarak yürütmeleri gerekti i aç,kt,r. Tüm bu özellikler dikkate al,nd, ,nda, Bas,n K.'nun 13. maddesinin gazetecinin korunmas, amac,yla kabul edildi i dü ünülebilir. Hüküm; kural olarak gazetecinin, i sözle mesi devam ederken ba ka bir i te çal, abilme serbestli ini düzenler. Ancak bu yönüyle düzenleme, gerek ba l,k, gerekse içerik bak,m,ndan bir tak,m sorunlar bar,nd,rmaktadır.

II. HÜKMÜN K BAKIMINDAN KAPSAMI

Ba ka i te çal, ma serbestli i, Bas,n K.'nun 13. maddesinin ilk f,kras,nda düzenlenmi tir. Buna göre, "Gazeteci i verenle yapt, , mukavelede aksi zikredilmedi i takdirde d, arda, bas,nla alakas, olsun veya olmas,n, ba ka i tutmakta serbesttir". O halde hükmün ki i bak,m,ndan kapsam,na gazeteciler girer. Gazeteciye tan,nan ba ka i te çal, ma serbestli inin de erlendirilmesi için öncelikle Bas,n K.'na göre "gazeteci" olarak say,l,an kimselerin tespit edilmesi gerekir. Zira, bu kanun kapsam,nda gazeteci say,lmayan kimselerin, an,lan hükme tabi olmas, da mümkün de ildir. Öte yandan, gazetecinin yapt, , i in tam olarak ortaya konulmas,, a a ,da yer verilen öba ka i te çal, maö bak,m,ndan da önemlidir.

A. Genel Olarak Gazeteci Tan,m,

Gazeteci kavram, günlük hayatta, gazete yaz, yazmay,, haber toplay,p vermeyi veya gazetenin yaz, i lerinde çal, may, i edinen ki iler için kullan,ld, , gibi gazete satan kimse⁴ olarak da kullanılmaktadır. Bunun yan,nda ö retide yap,lm, gazeteci ve gazetecilik tan,malar, da bulunmaktadır. Bu konuda yap,lan en genel tan,ma göre, gazetecilik mesle ini ücret kar ,l, ,nda düzenli olarak icra eden kimseler gazetecidir⁵. Uluslararası, Çal, ma Örgütü'ne (ILO) göre gazeteci, çe itli güncel ve toplumsal olaylar, ya da konular, inceleyen ve de erlendiren, gazete, televizyon, radyo ve di er medya unsurlar, arac,l, ,yla bunlar, haber haline getiren ki idir⁶. Benzer bir tan,mda gazetecilik, ilgili ki inin as,l i i olarak veya as,l i i olmamas, halinde düzenli olarak güncel olaylar, ve haberleri toplamak, vermek ve yorumlamak amac,yla yaz,l, , i itsel ve görsel bas,n araçlar,nda ücret kar ,l, , yap,lan i ekinde tan,mı nm, t,r⁷. Hukukumuz bak,m,ndan yap,lan bir tan,ma göre ise, Bas,n K.'nun kapsam,na giren bir veya birden fazla i yerinde, bas,n i sözle mesine göre ve ba l,ca gelir kayna ,n, te kil etmek üzere bir ücret kar ,l, ,nda fikir ve sanat i lerinde çal, an ki i gazetecidir⁸.

B. Bas,n Kanunu'na Göre Gazeteci Say,lanlar**1. Genel Olarak**

Gazeteci, bas,n i sözle mesinin bir taraf, ve esasen Bas,n K.'nun da en temel kavram,d,r. Zira kanun, gazeteci ile onu çal, t,ran i veren aras,ndaki i sözle mesinden do an hak ve borçlar, düzenlemektedir. Kanunda gazeteci, "Bu Kanunun ümulüne giren fikir ve sanat i lerinde ücret kar ,l, , çal, anlar" olarak tan,mı nm, t,r (m.1/2). Buna göre, gazeteci kavram,n,n aç,klanabilmesi için öncelikle Bas,n K.'nun kapsam,n,n belirlenmesi

¹ Ülkemizde oldu u gibi Avrupa'da da gazetecilerin daha çok atipik sözle melerle ve daha dü ük ücret ve daha az haklarla çal, t,r,ld,klar,, çal, ma saatlerinin ve dinlenme sürelerinin aç,kça tan,mı nm, ,na ili kin bir de erlendirme hakk,nda bkz. BRÉDART Hélène / HOLDERNESS, Mike: Rights and Jobs in Journalism: Building Stronger Unions in Europe, European Federation of Journalists, Brussels, 2016, s.25.

² RG. 20.06.1952, S.8140.

³ RG. 10.01.1961, S.10703.

⁴ (Çevrimiçi) www.tdk.gov.tr, 21.04.2019.

⁵ BOHÉRE,G. : Gazetecilik Mesle i, Çev. Nurhan Süral, ILO, 1986, s.10.

⁶ ILO, International Standard Classification of Occupations, ISCO-88, V.1, Geneva, 2012, s.165. Bu meslek standard, s,n,fland,rmas, çal, mas,nda, gazete editörü, gazete muhabiri, spor yazar,, alt editör, televizyon ve radyolar,n haber sunucular, ve muhabirleri gazeteci olarak say,lanlara örnek gösterilmi tir.

⁷ GÖKÇEK KARACA, Nuray: Gazetecinin Bas,n Kanunundan Do an Haklar, ve Sorumluluklar,, Legal, stanbul, 2010, s.57.

⁸ AKAR, Müjdat: Bas,n Hukuku, Beta, stanbul, 2002, s.61.

gerekir. Böylece, Bas,n K.'nun yer bak,m,ndan uygulama alan,na giren i yerlerinde belirlenen i lerde bir i sözle mesine dayanarak çal, anlar bu kanun kapsam,nda gazeteci say,lacakt,r.

Bas,n K.'nun uygulama alan,, *öTürkiye'de yay,nlanan gazete ve mevkutelerle haber ve foto raf ajanslar,nda her türlü fikir ve sanat i lerinde çal, an ve Kanunundaki öi çöö tarifi ümülü haricinde kalan kimselerle bunlar,n i verenleri*ö olarak belirlenmi tir (m.1/1). Kanunun " stisnalar" ba l,kl, 2. maddesinde ise genel olarak kamu tüzel ki ilerine ait i yerlerinde çal, an memurlar ve hizmetlilerin Bas,n K. kapsam,nda olmad, , aç,kça belirtilmi tir. Bunun yan,nda hukukumuzda bas,n sektörüne ili kin kurallar sevk eden birçok düzenleme bulunmaktad,r⁹. Bu düzenlemelerden bir k,sm,nda da bas,n i hukukuyla ilgili çe itli hükümler yer almaktad,r. Bu konuda bas,n i hukukunun kapsam,na ili kin do rudan bir düzenleme, 2011 y,l,nda yürürlü e giren 6112 say,l, Radyo ve Televizyonlar,n Kurulu ve Yay,n Hizmetleri Hakk,nda Kanun¹⁰ 23. maddesinde kar ,m,za ç,kmaktad,r. An,lan maddeyle, medya hizmet sa lay,c,lar,n,n haber birimlerinde çal, t,r,lacak bas,n kartl, personel de Bas,n K.'nun kapsam,na al,nm, t,r. Konu hakk,nda bir di er düzenleme ise Bas,n Kart, Yönetmeli i'nde bulunmaktad,r¹¹. Bu yönetmelikte gazeteci, Bas,n K. kapsam,nda fikir ve sanat i lerinde ücret kar ,l, , çal, anlar ile 6112 say,l, Kanun kapsam,nda kurulan radyo ve televizyonlar,n haber birimlerinde çal, anlar ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun haber birimlerinde çal, anlar olarak tan,m,lanm, t,r. Görüldü ü gibi Bas,n Kart, Yönetmeli i, Anayasa'n,n 133. maddesi gere ince bir kamu kurulu u niteli inde olan TRT'nin haber birimlerinde çal, anlar, da yönetmelik kapsam,nda gazeteci olarak nitelendirmi tir. Ancak, a a ,da ayr,nt,l, olarak yer verildi i gibi, bu kimseler Bas,n K. anlam,nda gazeteci say,lmazlar.

2. Gazeteci Kavram,n,n Unsurlar,

Bas,n K. ve 6112 say,l, Kanun¹⁰ ilgili hükümleri dikkate al,nd, ,nda bir kimsenin gazeteci say,labilmesi için üç temel unsurun bir arada bulunmas, gerekir. Bunlar, Bas,n K.'nun kapsam,na giren bir i yerinde çal, ma, fikir ve sanat i inde çal, ma ve nihayet çal, man,n bas,n i sözle mesine dayanmas,d,r¹². Görüldü ü gibi ülkemizde gazeteci say,lmak için özel bir sicile kay,t olmak ya da bunu gösteren özel bir belgeye sahip olmak aranmam, t,r. Say,lan bu ko ullar, ta ,d, ,n, ispat edebilen bir kimse, Bas,n K. anlam,nda gazeteci niteli ine de sahip olacakt,r¹³.

Bu noktada kimi bas,n çal, anlar,na verilen bas,n kart,n,nda da üzerinde durmak gerekir. Bas,n kart,, Cumhuriyet kanl, , leti im Ba kanl, ,¹⁴ taraf,ndan yönetmelik kapsam,ndaki ki ilere verilen, süreli, geçici veya sürekli olabilen resmi nitelikte bir kimlik belgesidir (Bas,n Kart, Yön. m.4/1,b ve m.5). Ancak bir kimseye bas,n kart, verilmi olmas,, o kimsenin gazeteci olarak Bas,n K. kapsam, içine girmesi sonucunu do urmaz. Bir ba ka ifadeyle bas,n kart, ta ,mak, Bas,n K. kapsam,nda gazeteci niteli inde olmak demek de ildir¹⁵. Zira bu yönetmelikte, bir tak,m süreli yay,nlar,n sahipleri ve tüzel ki i temsilcilerine, yurt d, ,nda Türkçe yay,n yapan bas,n yay,n organlar,n,n Türk uyruklu çal, anlar,na, radyo ve televizyonlar,n yönetim kurulu ba kanlar,na, bas,n alan,nda hizmet veren kamu kurumlar,n,n kimi çal, anlar,na bas,n kart, verilebilece i düzenlenmi tir¹⁶. Ayn, yönde, Bas,n K. kapsam,na giren bir kimse, bas,n kart, sahibi olmasa bile gazeteci say,l,r. Ö retide, bas,n kart, sahibi olman,n gazeteci say,lmak bak,m,ndan bir karine i levi görece i ifade edilmi se de¹⁷, bu kart,n bir karine te kil etmesinden çok ispat aç,s,ndan önemli bir delil ve gazeteci niteli ine sahip olman,n tespiti bak,m,ndan yard,mc, bir i levi oldu unu kabul etmek gerekir¹⁸. Nitekim, Yarg,tay 9. Hukuk Dairesi bir karar,nda, bas,n kart,na sahip olman,n tek ba ,na gazeteci olarak nitelendirme yapmaya yetmeyece ini belirtmi tir. Karara konu olan olayda, eski bir futbol hakemi olan davac, televizyonda yay,nlanan bir spor program,nda yorumculuk yapmaktayken i sözle mesi sona erdirilmi ve bunun üzerine i çilik alacaklar, dava konusu olmu tur. Yarg,tay karar,nda öncelikle, davac,n,n haber ve yorum a ,r,l,kl, bir

⁹ Bas,n i hukukunun kaynaklar, hakk,nda bkz. TUNCAY, A. Can: Hukuki Yönden Bas,nda çöi veren li kileri, Evrim, stanbul, 1989, s.23-24; SÜMER, Haluk Hadi: Bireysel Bas,n Hukuku (Bas,n Hukuku), 2.bs. Seçkin, Ankara, 2016, s.18 vd.

¹⁰ RG.03.03.2011, S.27863.

¹¹ RG. 14.12.2018, S.30625.

¹² Bu konuda yap,lan farkl, ayr,m,lar için bkz. O UZMAN, Kemal "Gazetecilerin Mesleki ve Sosyal Haklar,", stanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuas,, C.32, S.2-4, 1967, s.861.; TUNCAY, s.27 vd.; AKAR, s.61 vd.; SOYER, Polat: "Bas,n Kanununun Kapsam, ve Yarg,tay Uygulamas,", Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.50, 2016, s.611; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.29 vd.; GÖKTA , Seracetin / Ç L, ahin: Aç,klamal, çtihatl, Bas,n Kanunu, Turhan, Ankara, 2003, s.10 vd.; U LE, Mehmet Ali: Hukuku Aç,s,ndan Gazeteci (Gazeteci), Ankara ÇGD Yay,nlar,, 2001, s.36 vd.; GÖKÇEK KARACA, s.72 vd.; GÖKÇE, Sibel: Bas,n Sözle mesine Göre Gazetecinin Haklar, ve Mesleki Sorunlar,, Adalet, Ankara, 2010, s.11 vd.

¹³ Gazetecilik niteli ine ili kin bir uyu mazl,kta, öncelikle gazeteci oldu unu iddia eden ve buna dayanarak bir talepte bulunan kimsenin bunu ispat etmesi beklenir. Gazeteci niteli inin ispat,na ili kin aç,klamalar için bkz. ÖZEKES, Muhammet: "Bas,n Kanunu'ndan Do an Uyu mazl,klarda spat Sorunlar,", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, s.194.

¹⁴ 4 Temmuz 2018 tarih ve 30488 say,l, Resmi Gazetede yay,nlanan 14 numaral, Cumhuriyet kanl, , Kararnamesi ile kurulmu tur.

¹⁵ TUNCAY, s.28; AKAR, s.66; SU LE, Gazeteci, s.81; SOYER, s.612; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.29.

¹⁶ Öte yandan yönetmelikte, bas,n kart, verilecek ki ilerde aranan artlar,n s,raland, , 6. maddede, "Bas,n K. hükümlerine uygun sözle me yapm, olmak" art, da aç,kça aranm, t,r (f.1, g bendi). Buna göre, bas,n kart, verilecek kimselerden süreli yay,n sahipleri, tüzel ki i temsilcileri, yönetim kurulu ba kanlar,, yabanc, bas,n yay,n kurulu unda çal, anlar, TRT ve Anadolu Ajans, arac,l, ,yla ba vuranlar d, ,nda kalan kimselerin Bas,n K. kapsam,nda gazeteci olmas, gerekir.

¹⁷ TUNCAY, s.28; GÖKTA / Ç L, s.11; SÜZEK, Sarper: Hukuku, 16. bs., Beta, stanbul, 2018, s.228.

¹⁸ ÖZEKES, s.194; SOYER, s.612.

programda görev yapt, , ve yaz,l, bas,nda da yaz,lar,n,n yay,nlad, , belirtilmi tir. Kararda, bas,n kart,na sahip olman,n tek ba ,na gazeteci say,lmay, gerektiren bir kriter olmasa da davac,n,n, spor bas,n,nda uzman oldu u konularda yorum yapt, ,, spor haberlerinin a ,rl,hta oldu u programda dü üncelerini aç,klad, , ve kamuoyunu bilgilendirdi i aç,klanm, t,r. Sonuç olarak an,lan davac, spor yorumcusunun yapt, , i in fikir ve sanat i i oldu u ve Bas,n K. kapsam,nda bulundu una karar verilmi tir¹⁹.

a) Bas,n K. Kapsam,na Giren Bir yerinde Çal, ma

Bas,n K. bak,m,ndan gazeteci say,lmak için aranan unsurlardan ilki, kanunun i aret etti i yerlerden birinde çal, makt,r. Yukar,da da yer verildi i gibi Bas,n K.'nun kapsam,na *öTürkiye'de yay,nlanan gazete ve mevkutelerle, haber ve foto raf ajanslar,ö girmektedir*²⁰. O halde bir bas,n kurulu unun yaln,zca an,lan bu yerlerden biri olmas, yetmemekte ayn, zamanda yay,n faaliyetini Türkiye'de yürütmesi gerekmektedir²¹. Bu nedenle, yabanc, bir ülkede yay,n faaliyetini yürüten bas,n kurulu unun ülkemizde çal, an bir temsilcisi, Türk vatanda , olsa bile Bas,n K. kapsam,nda gazeteci say,lmaz²².

Bas,n K.'nun yer bak,m,ndan kapsam,na giren gazete ve mevkutelerin tan,m,na ise bu kanunda rastlamak mümkün de ildir. Ancak, Bas,n Kart, Yönetmeli i'nde bu tan,m,lara yer verilmi tir. Mevkute, gazeteye göre, daha çok sayfadan olu up, daha uzun aral,klarla yay,nlanan süreli yay,nlard,r. Süreli yay,nlar da yönetmelikte, "*belirli aral,klar yay,mlanan gazete, dergi gibi bas,lm, eserler ile haber ve foto raf ajanslar,n,n yay,nlar,*" olarak tan,m,lanm, t,r (m.4/1,t). Haber ve foto raf ajanslar, ise "*dünya ve ülke çap,nda cereyan eden hadiseleri ba ta di er bas,n yay,n kurulu lar, olmak üzere mü terilerine ula t,rmak için haber, foto raf ve görüntü toplama i lemlerini yerine getiren ve her türü masraflar,n, abonelerine haber, foto raf ve görüntü satarak kar ,layan özel veya yar, resmi kurulu lard,r.*" (m.4/1,k). Bu noktada, Bas,n K.'nun yürürlük tarihi itibariyle klasik "bas,l, yay,n" ölçütünden hareket etmesi kar ,s,nda²³, günümüzde a ,rl,kl, hale gelen ve elektronik ortamda yay,n yapan gazete ve süreli yay,nlarda çal, anlar,n, kanun bak,m,ndan gazeteci say,l,p say,lmayacaklar, da de erlendirilmelidir. Ö retide bu nitelikteki süreli yay,nlarda faaliyet gösterenlerin de gazeteci say,lmaz, gerekti ini ifade eden görü lere kar ,l,k²⁴, kanunun yer bak,m,ndan uygulama alan,n,n s,n,rl, olarak belirlendi ini, bu nitelikteki i letmelerin yer bak,m,ndan uygulama alan, içinde bulunamayaca , da savunulmu tur²⁵. Yarg,tay',n güncel kararlar,nda ise günümüz teknolojik imkanlar, kar ,s,nda ileti imin geldi i nokt,n da dikkate al,narak; gazetenin bir nesne olarak bas,l,p da ,t,lmaz,n,n zorunlu olmad, ,, elektronik ortamda umuma aç,k olarak yay,nlanabilece i üzerinde durulmaktadır²⁶. Gerçekten, bugün için Bas,n K.'nun yer bak,m,ndan kapsam,n, tayin ederken, okuyucusuna klasik yay,n yöntemiyle ula an süreli yay,nlar, dikkate almak yerinde bir yakla ,m olmayacaktır. nternet sitelerinde ya da sosyal medya mecralar, arac,l, ,yla okuyucusuna/abonesine ula an gazete ve süreli yay,nlar,n da kapsam içinde de erlendirilmesi ve buralarda fikir ve sanat i lerinde çal, anlar,n gazeteci olarak kabul edilmesi amaca uygun bir yorum olacaktır. Geleneksel medyan,n yan,nda yeni medya, dijital medya ve sosyal medyan,n ve bu alanlardaki istihdam,n giderek artmas, kar ,s,nda, Bas,n K.onda yap,lan gazeteci tan,m,n,n yetersiz oldu u ve bu tan,m,n bir yasal düzenlemeyle yeniden güncellenmesi gerekti i de önemle vurgulanmal,d,r²⁷.

¹⁹ Y.9.HD. T.24.02.2015, E.2013/9508, K.2015/7896, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 22.04.2019.

²⁰ Kanunda geçen gazete ve mevkute kavramlar,n,n bir nesne olarak de il, i letme olarak kabul edilmesi ve bu nedenle gazete ve mevkute i letmelerinde çal, anlar,n kapsam bak,m,ndan dikkate al,nmas, gerekti i ö retide ço unluk görü ve Yarg,tay taraf,ndan benimsenmi tir. TUNCAY, s.28; GÖKTA / Ç L, s.4; SOYER, s.618, SÜMER, Bas,n Hukuku, s.33; GÖKÇEK KARACA, s.66; Y. 9.HD. T. 07.03.2013, E.2010/42505, K.2013/8051, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 21.04.2019.

²¹ Türkiye'de yay,nlanma ko ulu ö retide ele tiri konusu olmu ve bu kavram,n karga a yaratt, ,, ayn, i i yapan gazeteciler aras,nda ayr,ma yol açt, ,, önemli olan nokt,n Türkiye'de yay,nlanma de il, gazetecinin Türkiye'de çal, mas, oldu u üzerinde durulmu tur. U LE, Gazeteci, s.42; benzer görü te, GÖKÇEK KARACA, s.69.

²² SÜZEK, s.227; MOLLAMAHMUTO LU, Hamdi / ASTARLI Muhittin / BAYSAL Ula : Hukuku Ders Kitab,, C.1, 2. bs., Lykeion Yay,nlar,, Ankara, 2018, s.329.

²³ SOYER, s.613.

²⁴ BA TERZ , Süleyman: " li kisinin Kurulmas,, Hükümleri ve in Düzenlenmesi", Yarg,tay',n Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2009 Y,l, Kararlar,n,n De erlendirilmesi, Kamu , Ankara, 2011, s.28; SOYER, s.614, Yazara göre, burada objektif bir yorum yapmak gerekmektedir. Buna göre, önemli olan kanunun ba lang,çta ne istedi i de il, tekni in geli imi ve bugünkü artlar göz önüne al,nd, ,nda, ondan ç,kar,lacak anlamd,r.

²⁵ SÜMER, Haluk Hadi : "Bas,n Kanunu Elektronik Ortamda Gazetecilik Yapan Ki iler Hakk,nda Uygulanabilir mi?", Legal Yarg,tay Kararlar, ncelemeleri Dergisi, S.6, 2007, s.398 ve SÜMER, Bas,n Hukuku s.35, yazar bir kanun de i ikli i ile internet üzerinden yay,n yapan gazetelerin de kapsama al,nmas,n,n isabetli olaca ,n, belirtmi tir. Ayn, yönde, UÇUM, Mehmet / KARATA , Hüseyin: "Ba l,ca Esaslar, Yönünden Kanunu-Bas,n Kanunu Kar ,la t,rmaz," Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.14, 2007, s.580.

²⁶ "Günlük veya çok k,sa aral,klarla yay,mlanan, günlük haber ileten nispeten büyük boyutta bas,l, eser olarak tan,m,lanabilen gazetenin umuma hitap etmesi ve devaml,l,k göstermesi gerekir. Gazetenin yay,nlanmas, bir ba ka anlat,m,la bas,l,p ço alt,lmaz, gerekirse de, günümüzde teknoloji ve ileti imin geldi i nokta itibar,yla, gazetenin nesne olarak bas,m, ve da ,t,m, bir zorunluluk de ildir. Gazetenin elektronik ortamda, umuma aç,k olarak yay,nlanmas, ve okuyucunun yararlanmas,na sunulmas, da mümkündür." Y. 9.HD. T.26.06.2018, E.2016/3011, K.2018/13953; T.24.05.2016, E.2016/1791, K.2016/12325; Y. HGK. T.26.02.2014, E.2013/9-592, K.2014/183; Y. 9.HD. T.20.05.2010, E.2008/25166, K.2010/14021; Elektronik gazetenin yay,n koordinatörlü ünü yapan çal, an,n, gazeteci olarak kabul edilmesi yönünde Y. 9.HD. T.17.04.2007, E.2006/33909, K.2007/11104; (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 22.04.2019.

²⁷ Benzer görü te, U LE, Gazeteci, s.40; LK Z, Fikret: "Bas,n Yasas, Tarihi Geli im ve Ba l,ca Uygulama Sorunlar,", Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.1, 2004, s.78; Günümüzde gazetecilik ad, alt,nda çok say,da yeni i tan,m,n,n geli mesi, yeni unvan ve s,fatlar,n eklenmesi, internet gazetecili i ve dijital medya uygulamalar,n,n da dikkate al,narak yeni bir gazetecilik tan,m, yap,lmaz, konusunda Gazetecinin Ba ka te Çal, ma Serbestisi ve S,n,rlar,: Bas,n Kanunu'nun 13. maddesi Kapsam,nda Bir nceleme 227

Kapsam bak,m,ndan de erlendirilmesi gereken bir di er alan ise "medya hizmet sa lay,c,lar,n,n haber birimleri" dir. Gerçekten, 6112 say,l, Kanun'da, bu haber birimlerinde çal, anlar da Bas,n K.'nun kapsam, içine al,nm, t,r. An,lan kanunun 23. maddesinde aç,kça, haber biriminde çal, an bas,n kartl, personelin Bas,n K.'na tabi oldu u düzenlenmi tir. Esasen, 2011 tarihli bu Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 1993 y,l,ndan itibaren radyo ve televizyon yay,nc,l, nda Devlet tekelinin ortadan kalkmas, üzerine özel radyo ve televizyonlar,n yay,n hayat,na ba lamas,yla birlikte, 1994 y,l,nda kabul edilen 3984 say,l, Radyo ve Televizyonlar,n Kurulu ve Yay,nlar, Hakk,nda Kanun'a göre, radyo ve televizyonlar,n haberle ilgili birimlerinde çal, anlar da Bas,n K. kapsam, içinde yer almaktayd,²⁸. Görsel ve i itsel nitelikteki bu ileti im araçlar,n,n haber birimleri d, nda çal, anlar,n ise hükmün aç,k düzenlemesi kar ,s,nda gazeteci say,lamayaca , aç,kt,r. Bununla birlikte, haber birimlerinde çal, ,p haberin olu umuna do rudan katkı sa lamayanlar da gazeteci olarak de erlendirilmemelidir. Böylece, haber müdürü, muhabir, foto muhabiri, spiker, haber kameraman, olarak çal, anlar gazeteci olarak kabul edilebilir²⁹.

Yukar,da yer verildi i gibi, Bas,n K.'nun kapsam,na giren i yerlerinin bir kamu tüzel ki ili ine ait olmamas, gerekir (m.2). stisnalar ba l,kl, 2. maddede genel olarak, kamu tüzel ki ilerine ait i yerlerinde³⁰ çal, an memurlar³¹ ve hizmetlilerin³² aç,kça bu Kanun kapsam,nda olmayaca , düzenlenmi tir. Kamu i yerlerinin kapsam d, nda tutulmas,n,n temel amac,n,n, özel sektörde çal, an gazetecileri korumak oldu u ifade edildi i gibi³³, bu düzenlemenin arkas,nda, kamu i yerlerinde fikir ve sanat i lerinde çal, anlar,n mesleki bak,m,ndan özgürce hareket edemeyecekleri dü üncesinin yer ald, , da ileri sürülmü tür³⁴. Bunun yan,nda, kanunun yürürlü e girdi i dönemde i çi-memur ayr,m,na ili kin tart, malar,n güncel olmas, nedeniyle, bu i yerlerinin kapsam d, nda tutuldu u da belirtilmi tir³⁵. Bu düzenlemenin sonucu olarak, bir kamu tüzel ki ili i olan TRT bünyesinde çal, anlar,n Bas,n K. kapsam,nda olmad, , kabul edilmekte³⁶ iken bir ticaret irketi niteli inde olan Anadolu Ajans,'nda gazetecilik faaliyetini yürütenlerin, Bas,n K. kapsam,nda gazeteci say,laca , aç,klanm, t,r³⁷.

b) Fikir ve Sanat inde Çal, ma

Bas,n K. kapsam,nda gazeteci olarak nitelendirilmek için aranan artlardan birisi de kanunun kapsam,na giren bu i yerlerinde her türlü fikir ve sanat i inde çal, makt,r. Fikir ve sanat i inde çal, mak, gazetecilik mesle inin icra edilmesi anlam,na gelir³⁸. Ki i fiilen fikir ve sanat i inde çal, ,yorsa, sözle mesinde yapaca , i in kapsam,n,n bu nitelikte belirtilmemi olmas, gazeteci say,lmas,na engel olmamal,d,r³⁹. Ö retideki bask,n görü , fikir ve sanat i inin bir bütün olarak de erlendirilmemesi gerekti i yönündedir⁴⁰. Yani, bir ki inin yapt, , i in, fikir i i olmas, yan,nda ayr,ca bir de sanat i i olmas, gerekmez. Esasen, bir bas,n i yerinde üretilen ey, ticari bir mal görünümünde olsa da, "fikir i çisi gazetecinin fikri eme idir"⁴¹. Bu fikri ve sanatsal eme i, an,lan bas,n i yerlerinde ortaya koyan kimsenin de gazeteci say,lmas, gerekir. Buna göre, bir gazetede, ekonomi konusundaki bilgi birikimine ve ara t,r,malar,na dayanarak güncel ekonomik geli meler hakk,nda kö e yaz,lar, yazan bir kimse ile sanatsal çizimler ile bu geli meleri resme döken, karikatürize eden bir kimse de gazeteci say,lmal,d,r. Özetle gazetenin yaz,m,na do rudan ve sürekli olarak dü ünsel ve sanatsal katkı da bulunanlar gazeteci olarak nitelendirilebilir⁴².

aç,klamalar için bkz. AH N, Muzaffer / AV AR, Zakir: öBas,n Kanunu, Sorunlar ve Güncelleme Tart, malar,ö, Sosyal Güvenlik Dergisi, S.2, 2016, s.120.

²⁸ 3984 say,l, Kanun'un "haber birimleri" yerine "haberle ilgili birimler" ifadesini benimsemesi kar ,s,nda, yeni kanunun kapsam bak,m,ndan isabetli olarak öhaber birimleriniö tercih etmesi konusunda yap,lan de erlendirme için bkz. SOYER, s.615.

²⁹ Y. 9. HD. T.21.06.2018, E.2015/20549, K.2018/13466; Y. 22.HD. T.18.12.2018, E.2016/969, K.2018/27601; Y.9.HD. T.29.02.2016, E.2016/5075, K.2016/4168, (Çevrimiçi) <http://emsal.yargitay.gov.tr>, 22.04.2019. Yarg,tay, bu birimlerde çal, anlar bak,m,ndan fikir ve sanat i inde çal, ma ko ulunu aramamaktad,r. Kan,mca da, bu birimlerde çal, anlar,n Bas,n K. kapsam,nda oldu unu düzenleyen 23. maddede ayr,ca bir fikir ve sanat i inde çal, ma ko ulu aranmamaktad,r. Öte yandan, bir haberin ara t,r,lmas,,derlenmesi ve de erlendirilmesi, izleyici/dinleyiciyle payla lmas, niteli i gere i bir fikir ve sanat i i olarak görülebilir. Ancak ö retide aksi görü olarak, bu kimselerin yapt,klar, i in fikir ve sanat i i olmas, gerekti i ifade edilmi tir. BA TERZ ,32; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.34.

³⁰ 2. maddede bu i verenler, Devlet, vilayet ve belediyeler ve ktisadi Devlet Te ekkül ve müesseseleriyle sermayesinin yar,s,ndan fazlas, bu te ekküllere ait irketler olarak s,ralanm, t,r.

³¹ Esasen Bas,n Kanununun kapsam,nda olmak için aranan en temel art, çal, man,n bir i sözle mesine dayanmas,d,r. Bu nedenle çal, mas, statü hukukuna dayanan memurlar,n, madde metninde yer almas, gereksizdir.

³² Maddede geçen hizmetliler ifadesinin kamu tüzel ki iliklerine ait bu i yerlerinde çal, an ve memur olmayan kimseleri ifade etti i belirtilmi tir. GÖKTA / Ç L, s.21.

³³ ÖZEK, Çetin: öBas,n Hukukumuzda Göre Fikir çileri ile verenler Aras,ndaki Hukuki Münasebetö, stanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuas,, C.28, S.1, 1962, s.67, yazara göre memur statüsünde çal, anlar,n zaten bir güvenceye sahip olmalar, nedeniyle bu kimselerin ikinci bir güvenceden yararland,r,lmas,na gerek duyulmam, t,r. SOYER, s.616.

³⁴ Ç L, ahin: "Gazetecinin Güvencesi Uygulamas,", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, s.157.

³⁵ TUNCAY, s.30, GÖKÇEK KARACA, s.73.

³⁶ TUNCAY, s.30.

³⁷ GÖKÇEK KARACA, s.73.

³⁸ SOYER, s.619; TUNCAY, s.31; Y. HGK. T.26.02.2014, E.2013/9-592, K. 2014/183, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 02.05.2019.

³⁹ GÖKTA / Ç L, s.28.

⁴⁰ U LE, Gazeteci, s.65; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.40; SOYER, s.619.

⁴¹ AKAR, s.49; Gazeteci olarak kabul edilecek ki inin fikri çal, mas,n,n bedeni çal, mas,ndan fazla olmas, yönündeki aç,klamalar için bkz. ÖZEK, s.64 vd.

⁴² SÜZEK,, s.228.

Önemle belirtmek gerekir ki, "her türlü fikir ve sanat i i" ilk bak, ta gazetecilik kavram,n, oldukça geni letir bir niteliktedir. Örne in, bir bas,n i yerinde finanstan sorumlu bir kimsenin, temelde yapt, , i in de fikir i i oldu u dü ünülebilir. Bir gazetede çal, an muhabir ile avukat aras,nda gazeteci niteli inin belirlenmesi bak,m,ndan fikir i i kavram, oldukça yetersizdir⁴³. Ancak bu kimsenin, i yerinde; güncel olaylar, derleyen yani haber toplayan, konu hakk,nda röportajlar yapan bir muhabir ile ayn, i i yapt, , da söylenemez. Bir ba ka ifadeyle, "her gazeteci fikir i çisidir, ancak her fikir i çisi gazeteci de ildir"⁴⁴. Bu nedenle ö retide isabetli olarak, fikir ve sanat i inin içeri inde bilgi (enformasyon) unsurunun yer almas, ve bunun günümüz olaylar, ile ba lant, olmas, gerekti i (aktüalite) üzerinde durulmu tur⁴⁵.

Yarg,tay'a göre de, fikir ve sanat i inde çal, ma ölçütü, gazetecilik mesle inin yerine getirilmesine ili kin olarak, do rudan do ruya bu alanda çal, may, ifade eder. Buna göre, yazar, muhabir, redaktör, düzeltmen, çevirmen, foto rafç,, kameraman, ressam, karikatürist gibi çal, anlar gazetecilik mesle i ile do rudan do ruya ilgili olup, gazeteci olarak de erlendirilmelidir⁴⁶. Fikir ve sanat i inde çal, ma, zihinsel bir faaliyeti ve giderek üstün yarat,c,l,k yetene ini gerektirmektedir⁴⁷. Yarg,tay Hukuk Genel Kurulu bir karar,nda, Bas,n K. kapsam,na sadece gazetecilik mesle ini yerine getirenlerin girdi i, bir ba ka ifadeyle, "gazetenin redaksiyonuna (yaz,m,na) do rudan ve sürekli olarak dü ünsel veya sanatsal katk,da bulunanlar,n gazeteci say,larak Kanun kapsam,nda kabul edildi i" üzerinde durmu tur. Ayn, kararda, dü ünsel ve sanatsal bir faaliyette bulunmay,p, gazete, dergi veya haber ajans,n,n idari ya da teknik i lerini yürütenlerin, idare veya personel müdürlerinin, ilan, pazarlama, sat, , muhasebe i lerinde görev yapanlar,n, sekreterlerin, gazetenin bas,m, ve da ,t,m, i lerinde çal, anlar,n i akdiyle çal, malar,na kar ,n Bas,n K.'nun uygulama alan, d, ,nda olduklar, aç,klanm, t,r⁴⁸. Yarg,tay'n yerle ik kararlar,nda, özel radyo ve televizyonlar,n haberle ilgili birimlerinde çal, anlar yönünden fikir ve sanat i i yapma ko ulunun söz konusu olmad, , da belirtilmi tir⁴⁹.

c) Bas,n Sözle mesine Dayanarak Çal, ma ve Kanunu'ndaki ç i Tan,m, D, ,nda Kalma

Yukar,da yer verildi i gibi, Bas,n K.'nda gazeteci, "*Bu Kanunun ümülüne giren fikir ve sanat i lerinde ücret kar ,l, , çal, anlar*" olarak belirlenmi tir (m.1/2). Kanun her ne kadar "ücret kar ,l, ,nda" çal, maktan söz etse de, burada zorunlu olarak bulunmas, gereken unsurun (bas,n) i sözle mesine dayanarak çal, ma oldu u kabul edilmektedir⁵⁰. Gerçekten, i ç i say,lan gazetecinin bu niteli e sahip olmas, için i veren ile aras,ndaki çal, ma ili kisinin i sözle mesine dayanmas, gerekir. Aksi halde, çal, man,n kar ,l, ,nda bir bedel ödense bile, çal, ma i sözle mesine dayanm,yorsa, gazetecilik niteli inden de söz edilemez. Hemen belirtilmelidir ki, bu sözle menin tam veya k,smi süreli ya da belirli, belirsiz süreli olmas, önemli de ildir.

Gazeteci ve i veren aras,ndaki ili kinin i sözle mesine dayanmas, nedeniyle, i sözle mesinin unsurlar, olan, ücret, i görme ve ba ,ml,l,k unsurlar,n,n bu sözle mede de bulunmas, gerekir. Aksi halde taraflar aras,ndaki sözle me bir i sözle mesi de ildir. Nitekim, Bas,n K.ınun 4. maddesinde, gazeteci ile i veren aras,ndaki i sözle mesinin yaz,l, ekilde yap,lmas, ve sözle mede i in türü ile ücret miktar,n,n yaz,lmas,n,n gerekti i düzenlenmi tir. O halde, gazetecinin i görme borcunun esaslar, i sözle mesine göre belirlenecektir⁵¹. Ba ,ml,l,k unsuru ise gazetecinin bas,n özgürlü ü, yapt, , i in kamu yarar, niteli i ve teknolojik geli meler kar ,s,nda, klasik i sözle mesi kadar belirgin olmasa da bas,n i sözle mesinde de aranmas, gereken bir unsurdur⁵². Son olarak, ücret de

⁴³ U LE, Mehmet Ali: "Bas,n Kanununun Ki i Bak,m,ndan Kapsam,, Gazeteci Kavram, ve Sözle mesinin Kurulmas," (Ki i Bak,m,ndan), Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, s.29.

⁴⁴ TUNCAY, s.38.

⁴⁵ U LE, Gazeteci, s.76; GÖKÇEK, KARACA, s.80; UÇUM / KARATA , s.578.

⁴⁶ Y. 22. HD. T.27.03.2018, E.2017/11734, K.2018/7875, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 08.05.2019.

⁴⁷ Y. 9.HD. T. 22.01.2006, E.2006/134, K.2006/112, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 08.05.2019.

⁴⁸ "Somut olay de erlendirildi inde; davac, vekili davac,n,n daval, irketin K...TV adl, i yerinin medya grubunda 5953 Say,l, Kanuna tabi olarak yay,n yönetim koordinatörü görevini yürüttü ünü iddia etmi tir. Daval, vekili ise cevap dilekçesinde davaya konu edilen alacaklara dair aç,klamalarda bulunmu ancak davac,n,n 5953 Say,l, Kanun kapsam,nda çal, mad, ,na dair bir itiraz ileri sürmemi tir. Dinlenen davac, tan,klar, davac,n,n yay,n yönetim koordinatörü olarak çal, t, ,n, beyan etmi lerse de yapt, , i e dair ayr,nt,l, bilgi vermemi lerdir. Bununla birlikte dosya içinde bulunan Bak,rköy 6. Mahkemesi'nin 13.03.2008 gün ve 2007/827 E., 2008/61 K. say,l, i e iade dava dosyas,nda beyan, al,nan davac, i çinin tan,klar,ndan S. P. yay,n yönetim direktörü olan davac,n,n ayn, zamanda K...Magazin Dergisi sorumlu yaz, i leri müdürü, haber genel yay,n yönetmeni ayr,ca izleyici temsilcisi olarak çal, t, ,n, belirtmi tir. Bundan ba ka i e iade dava dosyas, içinde bulunan 17.07.2007 tarihli fesih bildiriminde davac,n,n i sözle mesinin 5953 Say,l, Kanun'un 6. maddesine uygun olarak yasal haklar, ödenmek sureti ile feshedildi i yaz,l, oldu u gibi, personel statü formunda davac,n,n yapt, , i "yay,n-yönetim koordinatörü" olarak belirtilmi tir. Bunun gibi daval, i verence düzenlenen "K,dem, hbar ve zin Hesaplama Formu"nda davac, i çinin tabi oldu u kanun 5953 Say,l, Kanun olarak yaz,lm, t,r. K... Magazin Dergisinin say,:43, 4-10 Temmuz 2007-27 say,s,nda da davac,n,n isminin sorumlu yaz, i leri müdürü olarak yer ald, , görülmektedir. Bu durumda davac, i çinin 5953 Say,l, Kanun kapsam,nda çal, t, , dosya içeri indeki deliller ile sabittir." Y. HGK. T.07.06.2017, E.2015/9-2310, K.2017/1086, (Çevrimiçi) www.kazanci.com, 08.05.2019.

⁴⁹ bkz. 29. dipnotta yer alan Yarg,tay kararlar, ve oradaki aç,klamalar.

⁵⁰ O UZMAN, s.862; GÖKTA / Ç L, s.8; GÖKÇEK KARACA, s.83; SOYER, s.626.

⁵¹ SÜMER, Bas,n Hukuku, s.45.

⁵² AKAR, s.48; GÖKÇEK KARACA, s.84; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.63.

gazetecinin i görme borcunu yerine getirilmesi kar ,s,nda i veren taraf,ndan ödenmesi gereken bir borçtur⁵³. Bu yakla ,mla, say,lan bu unsurlar,n bir arada bulunmamas, yani çal, man,n bas,n i sözle mesine dayanmamas, durumunda, gazete ve süreli yay,nlarda, haber ve foto raf ajanslar,nda çal, an kimsenin gazeteci say,lmamas, mümkün de ildir.

Uygulamada bas,n çal, anlar,n,n üç ayr, ekilde istihdam edildi i aç,klanm, t,r⁵⁴. Buna göre ilk istihdam biçimi, bas,n i sözle mesine dayanarak gazeteci çal, t,r,makt,r. kinci çal, ma ekli ise, serbest gazetecilik⁵⁵ olarak adlandır,lan telif/ka e/haber ba , ücreti kar ,l, ,nda çal, ma sistemidir⁵⁶. Üçüncü olarak da, say,lan bu iki çal, ma biçiminin d, ,nda tutulan ve hukuki anlamda stajyer olmasalar da ki ilerin uzun y,llar "stajyer" olarak çal, t,r,lmamas, say,labilir⁵⁷.

Bu kimselerden; haber, foto raf ve yaz,lar,n, bas,n kurulu lar,na bir bedel kar ,l, ,nda sunan ve bu çal, mas,na dayanarak gelir elde eden serbest gazeteciler üzerinde durulmal,d,r. Bu kimseler genellikle bir yay,n sözle mesine dayanarak ve telif ücreti kar ,l, ,nda faaliyet göstermektedir. Yine, bir fikir ve sanat i i yapan ancak eser sözle mesine göre çal, an (örne in bir gazetede yay,nlanmak üzere resim çizen) bir ki i de gazeteci olarak kabul edilmez⁵⁸. Benzer olarak, bir gazeteğe zaman zaman makale gönderen bir ö retim üyesinin de gazeteci say,lmamas, gerekir⁵⁹. Ancak önemle belirtilmelidir ki, taraflar,n aradaki sözle meyi yay,n sözle mesi ya da ödenen kar ,l, , telif ücreti olarak nitelendirmesi, gazeteci ile i veren aras,nda bir i sözle mesinin bulunmad, , anlam,na gelmez. sözle mesinin unsurlar,n,n varl, , halinde, bu sözle meye dayanarak çal, an kimse de gazeteci say,lacakt,r⁶⁰. Konu hakk,nda Yarg,tay',n bir karar,nda, ulusal bir gazeteğe karikatür çizen bir kimsenin çal, mas,na dayanak te kil eden sözle menin eser sözle mesi mi yoksa i sözle mesi mi oldu u tart, ,lm, t,r. Karara konu olan olayda, davac, k,smi süreli olarak evinden çal, makta ve ayn, zamanda bir ba ka i verene ba l, olarak da i görmektedir. Yerel mahkeme, bu iki bilgiye dayanarak, ki inin eser sözle mesine göre çal, t, ,na karar verse de, yüksek mahkeme karar, bozmu ve ba ,ml,l,k unsuru üzerinde de durarak i in i verenin i yerinde görülmesinin art olmad, ,n,, ulusal gazetenin haber ak, ,n,n da ço unlukla i yeri d, ,nda çal, an kimseler arac,l, ,yla sa land,,n, aç,klam, t,r⁶¹.

Bas,n K.'nda gazetecilik niteli ine ili kin olarak, " Kanunundaki "i çi" tarifi ümülü haricinde kalan kimselere" de yer verilmi tir. Ö retide bu ifadenin, yaln,zca beden gücüyle ya da bedeni çal, mas, fikri çal, mas,na üstün olarak çal, an kimselerin gazeteci say,lmamalar, amac,yla getirildi i, esasen bu düzenlemenin de kanunun yay,mlandı, , dönemde yürürlükte bulunan 3008 say,l, Kanunu'nun beden i çisi ó fikir i çisi ayr,m, yapmas, ve bunlardan beden i çisini kapsam, içine almas,yla ilgili oldu u aç,klanm, t,r⁶². Bugün için K.'nda bu yönde bir ayr,m bulunmasa da, gazetecilerin yine de K.'nun kapsam, d, ,nda bulundu u aç,kt,r. Esasen, K.'nun kapsama ili kin 4. maddesinde kapsam d, , olarak gazetecilere yer verilmese de, Bas,n K. uygulama alan,na giren kimseler bak,m,ndan özel düzenlemeler getirdi inden, bu ki ilere Bas,n K. uygulanacakt,r⁶³.

III. HÜKMÜN KONU (ÇALI MANIN N TEL) BAKIMINDAN KAPSAMI

A. Genel Olarak

Gazetecinin (bas,n) i sözle mesi devam ederken, ba ka bir i te çal, ,p çal, amayaca ,, Bas,n K.'nun 13. maddesinde düzenlenmi tir. Esasen 13. maddede iki ayr, konu düzenlenmekte iken maddenin ba l, , "Rekabet memnuiyeti" eklindedir. Böylece ilk bak, ta, an,lan maddenin, gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,n, yasaklayan bir düzenleme oldu u dü ünülebilir. Ancak, 13. maddenin ilk f,kras, "Gazeteci i verenle yapt, , mukavelede aksi zikredilmedi i takdirde d, arda, bas,nla alakas, olsun veya olmas,n, ba ka i tutmakta serbesttir." kural,n,

⁵³ Bas,n i sözle mesinde ücrete ili kin aç,klamalar hakk,nda bkz. ULUCAN Devrim: "Bas,n Kanunu'nda Ücret ve Hükümleri", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s., Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, s.37 vd.

⁵⁴ AH N / AV AR, s.120. Gazetecilere ili kin de i ik s,n,fland,rmalar için bkz. TUNCAY, s.39 vd.; GÖKÇEK, KARACA, s.58 vd.

⁵⁵ BOHÉRE, , s.11; TUNCAY, s.39; AKAR, s.52; BITTNER, Andreas K.: Managing Change: Innovation and Trade Unionism in the News Industry, European Federation of Journalists, Brussels, 2011, s.11; BRÉDART, HOLDERNESS, s.26.

⁵⁶ Bu çal, ma türü, ta ra ya da yurt d, , muhabirliklerinde s,kça uygulanmakta ve çal, ana her bir haber, foto raf veya video kar ,l, ,nda ödeme yap,lmamas,na dayanmaktadır. AH N / AV AR, 121. Serbest gazetecilere ili kin çe itli ülke uygulamalar, hakk,nda bkz. NIES, Gerd / PEDERS N ,Roberto : Freelance Journalists in the European Media Industry Report, Brussels, European Federation of Journalists, 2003, s.7 vd.

⁵⁷ Bu kimselerin genellikle ileti im fakültesi ö rencileri ya da gazetecili e hevesli ki ilerden olu tu u ifade edilmi tir. AH N / AV AR, s.121; ayr,ca bkz. AKAR, s.59; GÖKTA / Ç L, s.151; U LE, Gazeteci, s.112. Avrupa'da da genç gazetecilerin uzun y,llar güvencesiz çal, t,r,ld,klar, gözlemlenmi tir. BRÉDART / HOLDERNESS, s.27; BITTNER, s.3.

⁵⁸ ÖZEK, s.64.

⁵⁹ BOHÉRE, s.7;

⁶⁰ Gazetecilik niteli inin ispat,na ili kin aç,klamalar için bkz. ÖZEKES, s.195.

⁶¹ öDavac,n,n k,smi süreli çal, an olarak öhome officeö yöntemiyle evinde çal, t, ,, çal, ma süresinin k,smi süreli çal, ma ekinde gerçekte ti i, taraflar,n kabulünde oldu u üzere davac,y, üç buçuk y,l süreyle bu ekilde çal, mas,n, sürdürdü ü, i sözle mesinin kurulmas, aç,s,ndan i in daval, i verenin i yerinde görülmesi veya onun üretim araçlar,yla yerine getirilmesi ekinde bir zorunluluk olmad, ,, daval, i verenin tüm yurt çap,nda örgütlendi i, gazeteğe haber ak, ,n,n i yeri d, ,nda görev yapan muhabirler ve di er çal, anlar taraf,ndan yerine getirildi i de gözden kaç,r,lmamas, gerekti i, davac,n,n düzenli olarak gazetenin hafta sonu ve di er eklerine karikatür çizmek suretiyle daval, irkete hizmet verdi i, taraflar aras,ndaki i in süreklili i, hizmet süresinin belirsiz olmas,, düzenli olarak gazetenin bir bölümünün davac,ya tahsis edilerek ayr,lan yere çizim yapmas,n,n istenilmesi i ili kişinin kuruldu unun aç,k göstergesi oldu u anla ,lmaktad,r". Y. 9.HD. T.26.10.2015, E.2015/30228, K.2015/29979, (Çevrimiçi) www.lexpera.com.tr, 08.05.2019.

⁶² TUNCAY, s.38; GÖKÇEK KARACA, s.82; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.47.

⁶³ SÜMER, Bas,n Hukuku, s.47.

düzenlemi tir. O halde bu maddenin rekabet yasa , ile do rudan bir ilgisinin oldu u söylenemez⁶⁴. Hükümün ikinci f,kras, ise " *akdinin feshinden sonraki zaman için gazetecinin mesle ini icra serbestisini takyit eden hükümler bat,ld,r.*" düzenlemesine sahiptir. Görüldü ü gibi bu düzenleme de belirli artlar,n varl , halinde, i sözle mesinin bitiminden sonra, i çinin i verenle rekabete giri mesini yasaklayan rekabet yasa , sözle mesinin (TBK. m.444) yap,lamayaca , bir duruma i aret etmektedir. Bir ba ka ifadeyle madde, gazetecilik mesle inin icras, bak,m,ndan rekabet yasa ,n, de il, aksine bu yasa , getiren hükümlerin geçersiz oldu unu düzenlemektedir. Kan,mca bu maddenin ba l ,n,n "Gazetecinin ba ka i te çal, mas," olarak düzenlenmesi daha yerinde olurdu. Böylece, ilk f,krada i sözle mesi devam ederken ba ka i te çal, man,n ko ullar,na, ikinci f,krada da i sözle mesinin sona ermesinden sonra ba ka i te çal, maya ili kin özel düzenlemeye yer veren hükümün içeri i ve ba l,k aras,nda bir uyumun varl ,ndan söz edilebilirdi.

Gazetecinin i sözle mesi devam ederken ba ka bir i te çal, abilece ini düzenleyen hükümün amac, gazetecinin korunmas,d,r. Esasen gazetecinin korunmas,n,n, genel olarak Bas,n K.'nun da temel amac, ve gereçesi oldu unu söylemek yanl , olmaz. Buna göre, a ,r ko ullarda ve uzun çal, ma saatlerinde çal, an, yapt, , i in kamusal yönü oldukça bask,n olan, mesleki tarafs,zl,k ve ba ,ms,zl, ,n, sürdürülmesinin de göz ard, edilemeyece i gazetecilerin, yasal düzenlemelerle korunmu bir çal, ma düzeninde görevlerini yerine getirmeleri oldukça önemlidir⁶⁵. Bu nedenle, mesle in dü ük gelirli, riskli ve y,prat,c, niteli i gere i gazetecilerin kural olarak, i sözle mesi devam ederken ba ka bir i te çal, mas,na izin verilmi tir. Ancak ö retide, gazetecileri korumak amac,yla getirilen bu hükümün, mesle in ciddiyetini ve güvenilirli ini zedeleyebilece ine de i aret edilmi tir⁶⁶. Ülke uygulamalar,na bak,ld, ,nda da, kanun hükümü veya meslek içi uygulamalar nedeniyle, kimi ülkelerde gazetecilerin ba ka i te çal, malar,na izin verilmedi i, kimi ülkelerde ise meslekle ba da an i lerde çal, malar,n,n kabul edildi i görülmü tür⁶⁷. Ancak genel olarak gazetecilerin ba ka i te çal, mas, mümkündür⁶⁸.

Esasen ba ka i te çal, mak, K. bak,m,ndan da yasaklanm, de ildir. Bir i te, yasal haftal,k çal, ma süresinin tamam,nda çal, mayan i çinin kalan süre bak,m,ndan ba ka bir i te çal, mas, mümkündür⁶⁹. Ancak, i çinin yapt, , di er i sadakat borcuna ayk,r,l,k olu turuyorsa bu durumda üçüncü ki iye kar , bir hizmette bulunamaz (TBK. m.396/3). Bas,n K. ise gazetecinin ba ka i te çal, abilece ini, K.'ndan farkl, olarak aç,kça düzenlemi tir. Öte yandan, kanunda bu hükümün aç,kça düzenlenmi olmas,, i sa l , ve güvenli i hükümlerine ayk,r, olarak tam süreli bir sözle me ile çal, an gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,na izin verildi i anlam,na gelmez. Bas,n K.'nda haftal,k çal, ma süresine yer verilmemi ancak günlük çal, ma süresi aç,kça düzenlenmi tir. Buna göre gazeteciler için "*günlük i müddeti, gece ve gündüz devrelerinde sekiz saattir*" (ek m.1/1). Bunun yan,nda gazetecilerin hafta tatili de her alt, günlük fiili çal, man,n ard,ndan bir gün, devaml, gece çal, anlar bak,m,ndan ise iki gün olarak belirlenmi tir (m.19/1). Böylece, devaml, gece çal, anlar için haftal,k çal, ma süresi k,rk saat iken gündüz çal, anlar bak,m,ndan bu süre k,rk sekiz saattir⁷⁰. O halde, gazetecinin ba ka bir i te çal, mas, ancak haftal,k k,rk sekiz ya da k,rk saatin alt,nda çal, mas, ve ba ka i te de bakiye süreyle s,n,r,l, olarak çal, mas, halinde kabul edilmelidir. Bu nedenle hükümden, gazetecinin haftal,k çal, ma süresini dikkate almaks,z,n, bu sürenin üstünde çal, abilmesi de il, i sa l , ve güvenli i gere ince günlük ve haftal,k çal, ma süresi kadar çal, abilmesi anla ,lmal,d,r⁷¹. Ancak, 13. maddede getirilen bu çal, ma serbestli inin gazeteciler taraf,ndan daha çok, bir i sözle mesiyle çal, ,rken ayn, zamanda serbest gazeteci olarak faaliyet göstermek ekinde kullan,ld, , da bilinmektedir. Uygulamada i sözle mesiyle çal, an gazetecinin çal, ma saatlerini tespit etmek mümkündür. Ancak haberlerini, haber ba ,/ka eli ya da telif ücreti olarak isimlendirilen ücretlerle ba ka i verenlere satan gazetecilerin bu ikinci i te kaç saat çal, t, ,n,n tespiti kolay de ildir. Bu nedenle, gazetecinin ba ka i te çal, mas,n,n ancak toplam sürenin haftal,k 48 saati a mayaca , hallerde mümkün oldu unu söylemek, yukar,da verilen örnekte oldu u gibi serbest gazetecilerin çal, ma sürelerinin tespitindeki güçlük nedeniyle her zaman mümkün de ildir.

B. Çal, man,n Niteli i

1. Çal, man,n Gazetecilik D, ,nda Ba ka Bir Olup Olmamas,

Bas,n K.'nun 13. maddesi, gazetecinin "*bas,nla alakas, olsun veya olmas,n*" ba ka bir i te çal, abilece ini düzenlemi tir. İlk bak, ta maddenin oldukça aç,k oldu u dü ünülebilir. Ancak, yukar,da yer verildi i gibi bir kimsenin gazeteci niteli ini ta ,mas, için gereken artlar ele al,nd, ,nda, bas,n d, ,nda ba ka bir i te çal, an kimsenin gazeteci niteli ini kaybedip kaybetmeyece i tart, ,lmal,d,r. Ba ka bir ifadeyle, gazetecilik mesle inin ba l,ca geçim

⁶⁴ U LE, Mehmet Ali : "Bas,n Kanunu'na Göre Gazetecinin Ba ka te Çal, mas," (Ba ka te Çal, ma), Prof. Dr. Sarper Süzek'e Arma an, C.1, Beta, stanbul, 2011, s.188.

⁶⁵ BRÉDART / HOLDERNESS, s.25; BITTNER, s.11.

⁶⁶ U LE, Ba ka te Çal, ma, s.189.

⁶⁷ Örne in, Danimarka'da meslek içi uygulama nedeniyle gazetecilerin ba ka i te çal, mas, mümkün de ildir, BOHÉRE, s.27. talya'da ise profesyonel ve profesyonel olmayan ekinde s,n,fland,r,lan ve özel bir sicile kaydedilen gazetecilerin gazetecilik d, ,nda (akademisyenlik vb. gibi baz, istisnalar d, ,nda) ba ka i te çal, mas, kanun gere i mümkün de ildir. NIES, PEDERSINI, s.35. Fransa'da da gazetecilikle ba da mayan i lerin (örne in reklaml,k gibi), gazeteciler taraf,ndan yap,lamayaca , kabul edilmektedir. U LE, Ba ka te Çal, ma, s.189.

⁶⁸ BOHÉRE, s.28 vd.

⁶⁹ SÜZEK, s.272; ÇEL K, Nuri / CAN KL O LU, Nur en / CANBOLAT Talat : Hukuku Dersleri, 31. bs. Beta, stanbul, 2018, s.194.

⁷⁰ SÜMER, Bas,n Hukuku, s.252.

⁷¹ Ayn, yönde, U LE, Ba ka te Çal, ma, s.196.

kayna , olmas,n,n gerekip gerekmedi i, ba ka i te çal, ma serbestli i bak,m,ndan da önemlidir. Nitekim ö retide, a a ,da yer verildi i üzere, gazetecili in ba l,ca geçim kayna , olup olmad, , tart, ,lm, t,r. Bu nedenle öncelikle bu tart, ma üzerinde durulmal,, buradan ç,kar,lacak sonuç çerçevesinde 13. maddenin içeri i ortaya koyulmal,d,r.

Gazetecilik mesle inin as,l meslek olarak seçilmi olmas,, ba l,ca geçim kayna ,n,n gazetecilik mesle i olup olmad, ,; hem ki inin gazeteci olarak nitelendirilmesi için hem de gazetecinin ba ka bir i te çal, mas, bak,m,ndan önemlidir. Ö retide ilk görü , gazetecilik niteli inin, gazetecilik mesle inin as,l meslek olarak seçilmesine ba l, oldu unu ifade etmektedir⁷². Bu görü e göre, gazetecilik kavram,n,n unsurlar, aras,nda, gazetecilik mesle inin do as, gere i, mesle in ba l,ca geçim kayna , olarak seçilmesi de yer al,r⁷³. Bir ba ka ifadeyle meslek kavram,, geçimini sa lamak amac,yla sürekli olarak yürütülen faaliyet anlam,na geldi inden, gazetecili i seçen bir kimsenin de bu faaliyeti sürekli olarak yürütmesi beklenir. Burada önemli olan gazetecilik mesle inden elde edilen gelirin seviyesi de il, gazetecili in as,l meslek olarak seçilmi olmas,d,r⁷⁴. Yine, ba l,ca geçim kayna ,n,n belirlenmesinde, düzenli olarak emek ve mesaiyi gerektirmeyen gelirler ile düzenli bir çal, ma sonucu elde edilmeyen gelirler göz önünde bulundurulmamalı,d,r⁷⁵.

Aksi görü e göre, gazetecinin faaliyetinin bir ücret kar ,l, , olmas, zorunlu da olsa gazetecili in ba l,ca geçim kayna , olarak seçilmesi gerekmez⁷⁶. Bu görü ün hareket noktas, ise 13. maddeden kaynaklanmaktadır. 13. maddenin, gazeteciye bas,n içinde veya d, ,nda bir i te çal, mas,na imkan verdi ini kabul eden bu görü e göre, gazetecilik mesle i d, ,nda bir mesle in ba l,ca gelir kayna , olarak seçilmesi mümkündür. Öte yandan, gazetecinin ald, , ücretin ayr,ca ba l,ca geçim kayna , olmas, ölçütü, Bas,n K.'nda yer almamaktadır⁷⁷. Gazetecinin, kanunun kapsam,na giren i yerlerinde bas,n i sözle mesi ile ücret kar ,l, ,nda çal, mas, (k,smi olarak çal, sa bile), gazetecilik mesle ini yerine getirdi i anlam,na gelmektedir.

Kan,mca da, bu ikinci görü ü kabul etmek gerekir. Zira, bir kimsenin gazeteci say,lmas, ve Bas,n K. kapsam,na girmesi için gereken artlar,n neler oldu u Bas,n K.'nda aç,kça düzenlenmi tir. Say,lan bu artlar d, ,nda kanunun kapsam,n, daraltan nitelikte bir yorum yaparak, ayn, zamanda gazetecili in ba l,ca geçim kayna , olarak seçilmesi art,n,n aranmas, isabetli de ildir. Üstelik, gazetecilerin k,smi süreli sözle melerle ve dü ük ücretlerle çal, t, , bir çal, ma düzeninde bu art, aramak, Kanun'un kapsam,n, bir hayli daraltacak ve bu kimseleri gazetecilere özgü olarak getirilen düzenlemelerden yoksun b,rakacaktır. Bu nedenle, kanunun arad, , artlar, ta ,y,p gazeteci olarak kabul edilen bir kimse, ba l,ca geçim kayna , olarak bu mesle i seçmemi olsa da, gazeteci olarak kabul edilmelidir. Ancak eklemek gerekir ki, gazetecilerin ayr, bir kanunla korunmas,, bu mesle in önemi ve güçlükleri nedeniyledir. Bu korumadan yararlanmas, gerekenler de bu mesle i ek bir u ra , bir hobi olarak de il profesyonel anlamda as,l mesle i olarak seçen ve yürüten kimseler olmalı,d,r. Dolay,s,yla olmas, gereken hukuk aç,s,ndan, gazetecilerin, bu mesle i as,l meslek olarak yürüten kimseler olarak belirlenmesi daha yerindedir⁷⁸. Öte yandan, bir kimsenin geçimini sa lamak amac,yla ya da ba l,ca olarak hangi mesle i seçti inin tespitindeki güçlükler de dikkate al,nmal,, bu konuda objektif kriterler benimsenmelidir.

Esasen, yukar,da gazetecilik mesle inin ba l,ca geçim kayna , olarak seçilmesini kabul eden yazarlar, gazetecinin bas,nla ilgili olsun veya olmas,n ba ka i yapmakta serbest olduklar,n, belirtmi tir⁷⁹. O halde bu görü e göre, yap,lan di er i , gazetecinin ba l,ca geçimini sa lad, , bir i olursa bu durumda ki inin gazetecilik s,fat, da ortadan kalkacaktır⁸⁰. Yani yap,lan ba ka i in s,n,r,, gazetecinin a ,rl,kl, olarak geçimini sa layacak düzeyde olmamas,d,r. Ancak ikinci görü kabul edildi inde, gazetecilik bak,m,ndan as,l i art,n,n aranmas, gerekmez ve giderek 13. maddenin aç,k hükmü kar ,s,nda gazetecinin yapt, , ba ka i in, bas,n içinde ve bas,n d, ,nda olmas, da mümkündür⁸¹.

2. Çal, man,n Ba ,ml, veya Ba ,ms,z Bir Çal, ma Olmas,

Gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,na ili kin olarak üzerinde durulmas, gereken bir di er konu da çal, man,n ba ,ml, ya da ba ,ms,z bir çal, ma olup olamayaca ,d,r. Esasen 13. maddede bu yönde bir s,n,rlama bulunmamakta ve hükümde "*ba ka i tutmak*" ifadesi geçmektedir. O halde gazetecinin, ba ,ml, ya da ba ,ms,z olarak faaliyet gösterip ba ka bir i te çal, abilmesi mümkündür.

Gazetecinin bir i sözle mesi ile bir ba ka i verene kar , bas,n içi veya bas,n d, , bir i te çal, mas, konusunda yukar,da yap,lan aç,kklamalar, ba ,ms,z çal, ma halinde de geçerlidir. Buna göre gazeteci, ba ,ms,z olarak kendi nam

⁷² TUNCAY, s.37; AKAR, s.65; GÖKTA / Ç L, s.9; SOYER, s.626; GÖKÇE, s.21

⁷³ TUNCAY, s.37; AKAR, s.65; GÖKTA / Ç L, s.9.

⁷⁴ "Örne in, spor ya am,n, sona erdirmi bir futbolcunun her hafta bir ya da iki gün öze bir televizyon kanal,nda yüksek bir tutar kar ,l, ,nda güncel futbol kar ,la malar,n, birkaç saat yorumlamas,, gazeteci olarak kabul edilmesini gerektirmez.", SOYER, s.627.

⁷⁵ GÖKTA / Ç L, s.9.

⁷⁶ O UZMAN, s.874; U LE, Ki i Bak,m,ndan, s.35; GÖKÇEK KARACA, 83; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.46; UÇUM / KARATA , s.592.

⁷⁷ SÜMER, Bas,n Hukuku, s.46.

⁷⁸ Ayn, yönde U LE, Ba ka te Çal, ma, s.195.

⁷⁹ AKAR, s.57; TUNCAY, s.46. Ancak yazarlar uygulamada toplu i sözle meleri ile bu yolun kapat,ld, ,n aç,kklam, t,r.

⁸⁰ GÖKTA / Ç L, s.176.

⁸¹ "Örne in ba ka bir i yapan ki i, bir bas,n i vereni ile günde iki saatlik gazetecilik çal, mas,n, içeren bir i sözle mesi yapt, ,nda, bu çal, mas,ndan dolayı, Bas,n Kanunu'ndan yararlanacaktır." U LE, Ba ka te Çal, ma, s.194; "Bas,n Kanunu bu düzenleme ile gazetecinin, aksi sözle me ile kararla t,r,lmam, sa, bas,nla ilgili olsun veya olmas,n bir ba ka i te çal, mas,n, engellememi tir." SÜMER, Bas,n Hukuku, s.100.

ve hesab,na herhangi bir faaliyette bulunabilece i gibi yine bas,n içi bir i yaparak ayn, zamanda serbest gazeteci olarak çal, abilir. Esasen uygulamada gazetecilerin ço unlukla tercih ettikleri çal, ma da bu yönde olmaktadır.

IV. BA KA TE ÇALI MANIN SINIRLANDIRILMASI

A. Genel De erlendirme

Gazetecinin i sözle mesi devam ederken ba ka i te çal, ma serbestli i kesin ve mutlak de ildir. Buna göre, 13. maddenin aç,k düzenlemesi gere ince taraflar,n yapt, , sözle mede aksinin kararla t,r,labilmesi mümkündür. Bunun yan,nda, Bas,n Kart, Yönetmeli i de, bas,n kart, verilebilmesi için gazetecinin, gazetecilik faaliyeti d, ,nda ba ka bir i te çal, mamas,n, aram, t,r.

Burada üzerinde durulmas, gereken bir di er konu da, gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,n,n sadakat borcu gere ince s,n,rland,r,l,p s,n,rland,r,lmad, ,d,r. Bu konu özellikle gazetecinin bas,n içinde ba ka bir i te çal, mas,nda daha da önem ta ,r. Ku kusuz, bir i sözle mesi ile i verene kar , i görme borcunu yerine getiren gazeteci de sadakat borcu alt,ndad,r (TBK. m.396/1). Zira bu borç, i sözle mesinin ki isel ili ki kurmas,ndan kaynaklan,r⁸². Gazetecinin sadakat borcu, i verenin ve i letmenin hakl, ç,karlar,n, koruma ve onlara zarar verebilecek davran, lardan kaç,nmas,, do ruluk ve ba l,l, a uygun davran, larda bulunmas, olarak aç,klanabilir⁸³. Ku kusuz, meslek içi rekabetin son derece yo un oldu u bu alanda gazetecinin sadakat borcu da bir o kadar önemlidir.

Sadakat borcunun bir di er görünümü de, i sözle mesi devam ederken i veren ile rekabet etmeme borcudur. Bu borç gere i, i ç i sözle mesi devam ederken i verene zarar verecek ekilde ba ka bir i te çal, amaz. Bir yapmama borcu niteli inde olan bu borcun, gazeteciler aç,s,ndan da mevcut olup olmad, , ise 13. madde hükmü gere ince özel olarak de erlendirilmelidir. 13. madde, gazetecinin sözle meyle aksi kararla t,r,lmad, , sürece ba ka i te çal, mas,na aç,kça izin vermi tir. E er Bas,n K.'nda da bu yönde bir hüküm bulunmasayd,; ba ka i te çal, man,n, i sa l, , ve güvenli i hükümleri bir kenara b,rak,l,rsa, sözle me ve sadakat borcu gere ince s,n,rland,r,labilece i söylenebilirdi. Ancak kanun, K.'nun aksine, i çinin ba ka bir i te çal, mas, konusunda aç,kça bir düzenleme getirmi ve sözle me d, ,nda ba ka i te çal, may, engellememi tir⁸⁴. Öte yandan i verene sözle meyle bu durumun aksini kararla t,rabilme hakk,n,n verilmesi de, i ili kisinde i çinin rekabet etmeme borcunun da yer almas,n, isteyen i verenin bu borcu sözle me ile i çiyeye yükletebilmesine izin verir⁸⁵.

Öte yandan gazetecinin, (bas,n) i sözle mesi ile i görme borcunu yerine getirdi i i verene kar , s,r saklama borcunun da (TBK. m.396/4) önemle dikkate al,nmas, gerekir. Ku kusuz s,r saklama borcu gazeteci için de geçerlidir. Buna göre gazeteci, bas,n kurulu u içindeki bilgileri ba kas,na aktarmamak, çal, t, , bas,n kurulu unun haber kaynaklar,n, ba ka i verenlerle payla mamak zorundad,r⁸⁶. Örne in gazetecinin, i verenin i yerinden bilgi toplayarak elde etti i haberleri, i verenin itibar ve öhretine zarar getirerek serbest gazetecilik faaliyeti kapsam,nda bir ba ka i verene sunmas, s,r saklama borcuna ayk,r,l,k te kil edecektir ve bu durum i verene hakl, nedenle fesih imkan, verecektir (m.11/3). Böylece, ba ka bir i te çal, mas, serbest olan gazetecilerin dahi, s,r saklama borcuna uyma yükümlülükleri devam etmektedir.

B. Sözle me le S,n,rland,rma

Gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,n,n sözle me ile s,n,rland,r,lmas, 13. maddenin aç,k hükmü gere ince mümkündür. Maddede bu husus, "*Gazeteci i verenle yapt, , mukavelede aksi zikredilmedi i takdirde ...*" ifadesi ile düzenlenmi tir. Böylece, gazetecinin gerek bas,n içinde gerekse bas,n d, ,nda bir i te çal, mas,, taraflar,n bu konudaki iradeleri gere ince s,n,rland,r,labilir. Öte yandan kanun, sözle menin akdedilece i zamana ili kin olarak da bir kural getirmemi tir. Böylece yasa a ili kin bu kararla t,rma; (bas,n) i sözle mesinin yap,lmas, s,ras,nda ortaya ç,kabilece i gibi, sözle menin devam, s,ras,nda da gündeme gelebilir⁸⁷. Ayr,ca maddede, sözle menin ekline ili kin bir belirleme de yap,lm, de ildir. Kan,mca, bu yasa ,n (bas,n) i sözle mesinde getirilmesi durumunda bu kayd,n da yaz,l, ekil art,na tabi olmas, gerekir. Zira Bas,n K.'nun 4. maddesi gere ince, gazeteci ile i veren aras,ndaki i sözle mesinin yaz,l, ekilde yap,lmas, zorunludur. Ancak, sözle menin devam, s,ras,nda yap,lacak bir anla man,n, hükümde özel olarak bir ekil art, belirtilmedi inden yaz,l, veya sözlü olarak yap,lmas, mümkündür⁸⁸.

Ku kusuz bu s,n,rland,rmaya, Anayasa'da düzenlenen çal, ma ve sözle me hürriyeti (m.48) ile çal, ma hakk, ve ödevi (m.49) aç,s,ndan da yakla ,lmal,d,r⁸⁹. Anayasa'ya göre, herkes, diledi i alanda çal, ma ve sözle me hürriyetlerine sahip oldu u gibi, çal, ma ayn, zamanda herkesin hakk, ve ödevidir. Bu nedenle, i çinin ba ka i te

⁸² SÜZEK, s.348; ÇELİK / CAN KL O LU / CANBOLAT, s.294.

⁸³ SÜMER, Bas,n Hukuku, s.99; AKAR, s.69.

⁸⁴ "Bas,n Kanunu'nda kural olarak gazetecinin i verenle rekabet etmeme borcu öngörülmemi tir". SÜMER, Bas,n Hukuku, s.101.

⁸⁵ U LE, Ba ka te Çal, ma, s.197. Yazar, sanki k,smi zamanl, çal, an gazetecinin ba ka bir i te çal, mas, yasakm, ve kanun koyucu bunu a mak için bu hükmü getirmi gibi bir dü ünceyle bu hükmün getirildi ini ancak i hukukunun genel anlay, ,na ayk,r, bir durum olu tu unu ifade etmektedir. Yine yazara göre, bir gazete ile kö e yaz,s, yazmak konusunda anla n gazetecinin bir ba ka gazeteyle kö e yaz,s, yazmak üzerinden anla ma yapmas, halinde, bu durumun ilk gazetenin sat, say,s,n, dü ürür ve gazetecinin sadakat borcuna ayk,r,l,k te kil eder. Bu nedenle ba ka i in, sadakat borcuna uygun olarak yerine getirilmesi gerekir.

⁸⁶ GÖKÇE, s.33.

⁸⁷ GÖKTA / Ç L s.176; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.100.

⁸⁸ Ayn, yönde, GÖKTA / Ç L, s.176; SÜMER, Bas,n Hukuku, s.100.

⁸⁹ SÜZEK, s.272; U LE, Ba ka te Çal, ma, s.198.

çal, t,r,lmas,n,n yasaklanmas,na ili kin tek tarafl, bir i veren talimat,n,n yetmeyece i aç,kt,r. Bu karar ancak i çi ve i verenin ortak iradelerinin bir araya gelmesiyle mümkündür ki bu noktada bile, k,smi süreli çal, an i çinin haftan,n kalan çal, ma süresinde bir ba ka i te çal, amayaca ,na ili kin i sözle mesi hükümlerini, i in niteli inin özel olarak gerektirdi i durumlar hariç olmak üzere, geçersiz kabul etmek daha isabetli olacaktır,r. Ö retide, bir bas,n i vereninin bir gazeteci ile günde iki saatlik bir çal, may, kabul edip onun ba ka i te çal, mas,na i sözle mesiyle yasak getirebilece i ve yasa ,n Bas,n K. m.13'e uygun oldu u ifade edildikten sonra, 13. maddenin an,lan hükmünün bu yönüyle Anayasa'ya ayk,r, oldu u aç,klanm, ve kanuni bir düzenleme ile hükmün de i tirilmesi gerekti i aç,klanm, t,r⁹⁰. Bu görü e kar ,l,k olarak, Bas,n K.'nun 13. maddesinin de i tirilmesinin dü ünülebilece i ancak bunun da çok yönlü tart, malara yol açaca ,, önemli olan,n kanunun uygulama alan,n, bu hükme ra men belirleyebilmek oldu u belirtilmi tir⁹¹. Sonuç olarak, bu yöndeki sözle me hükümlerinin gazetecinin korunmas,, çal, ma, ifade ve bas,n özgürlü ünün tesisi kapsam,nda dar yorumlanmas, daha isabetli olacaktır,r⁹².

C. Bas,n Kart, Yönetmeli i'nde Yer Alan S,n,rlama

Gazetecinin ba ka bir i te çal, mas,n,n engellenmesi bak,m,ndan bir di er hüküm de, yukar,da ayr,nt,lar,na yer verilen Bas,n Kart, Yönetmeli i'nde yer almaktadır,r. Buna göre, bas,n kart, talep edenlerin ba vuruda bulunabilmeleri için "gazetecilik faaliyeti d, ,nda ticari, s,nai veya zirai faaliyette bulunmamas," artt,r (m.6/1,). Böylece yönetmelik, bas,n kart, verilebilecek gazetecilerin, bas,n d, , ba ka bir i te faaliyette bulunmas,n, kabul etmemi tir. Ancak hükümde gazetecilik faaliyeti d, ,ndaki faaliyetlerden bahsedildi inden; gazetecinin, gazetecilik faaliyeti yürütürken bas,n içinde ba ka bir i te çal, mas, mümkündür. Öte yandan hükmün istinas,, sürekli nitelikte bas,n kart, verilmesine ili kin esaslar, düzenleyen 22. maddede yer almaktadır,r. Buna göre, en az on y,l Bas,n K.'na göre sözle meyle çal, m, , bir süre bas,n kart, ta ,m, ve sigorta primleri yat,r,lm, olmak art,yla, tamam,nda bas,n kart, ta ,mamakla birlikte en az yirmi y,l Bas,n K. kapsam,ndaki i lerde sözle meli ya da sözle mesiz fiilen çal, anlardan sürekli nitelikte bas,n kart, almak için ba vuruda bulunanlar hakk,nda yukar,da an,lan m.6/1, hükmü uygulanmayacaktır,r.

Önemle belirtmek gerekir ki, bas,n kart, sahibi olmak gazeteci olmak demek de ildir. Gazetecilik, bas,n kart, sahibi olmak için bir ko ul olsa da, bas,n kart, sahibi olmak gazetecilik için aranan bir ko ul de ildir. Bu nedenle an,lan bu hükmün yaln,zca bas,n kart, verilebilecek gazeteciler için aranan bir art olarak kabul edilmesi gerekir. Aksi bir bak, aç,s,yla da bas,n d, ,nda ba ka bir i te çal, abilecek gazeteciler; (sürekli bas,n kart, hariç olmak üzere) bas,n kart,na sahip olmayan gazetecilerdir.

Yönetmelik, bu arta ayk,r,l, ,n yapt,r,m,n da 29. maddede düzenlemi tir. Buna göre, bas,n kart, sahibinin "6 nc, maddede say,lan niteliklere sahip olmad, ,n,n veya bu nitelikleri sonradan kaybetti inin anla ,lmas," halinde bas,n kart, Ba kanl,k taraf,ndan derhal iptal edilecektir. Esasen, Anayasam,zda güvence alt,na al,nan çal, ma hürriyetine sahip olan ve Bas,n K. taraf,ndan da aç,kça ba ka i te çal, mas, serbest tutulan gazetecilerin, bir ba ka i te çal, mas,n,n bir yönetmelik hükmüyle engellenmesi tart, ,labilir. Ancak, resmi bir belge niteli ine sahip olan bas,n kart,n,n, gazetecilere mesleklerini ifa ederken birçok kolayl,k sa lamas, kar ,s,nda, bu karta sahip olmak için gazetecilik mesle inin as,l ve tek meslek olarak aranmas, ve bu meslekle ba da mayan ba kaca i ler yap,lmas,n,n önüne geçilmesi amac, kendi içinde tutarlı,d,r.

V. SONUÇ

Kanun koyucunun, gazetecilerin çal, ma ili kilerine özel bir önem vererek; taraflar,n hak ve borçlar,na ili kin ayr, hükümler getirmesi, kanun gerekçesinde de belirtildi i gibi "fikren çal, an zümrelerin sosyal ihtiyaçlar,n, kar ,layacak kanuni tedbirlerin al,nmas," ve üstelik bu yönde bir kanun yapma faaliyetinin günümüzden oldukça önceki bir dönemde gerçekle mesi takdirle kar ,lanmal,d,r. Ancak kanunun aksayan ve bugün için di er kanunlarla sa lanan haklara göre yetersiz kalan yönlerinin oldu unu da belirtmek gerekir. Bu hükümlerden biri de, gazetecinin ba ka i te çal, mas,n,n serbest oldu unu düzenleyen Bas,n K. m.13'tür. Her eyden önce "Rekabet memnuiyeti" ba l, ,n, ta ,yan hükümde, esas olarak rekabet etme yasa ,ndan de il aksine rekabet etme serbestli inden bahsedilmektedir. Bu yönüyle, maddeye ili kin olarak yap,lacak ilk tespit ba l,k ve içerik uyumsuzlu u olacaktır,r.

Günümüzde bas,n sektörünün klasik bas,l, yay,n anlay, ,ndan oldukça uzakla t, , ve gazetecilerin i görme borcunun kapsam,n,n da bu yönde bir de i im izledi i aç,kt,r. Bu nedenle, gazeteci kavram,n,n da bu de i ime uyumlu olarak yeniden tan,m,lanmas,, yaln,zca gazetecinin kim oldu u sorusuna de il Bas,n K.'ndaki bir çok tart, mal, konuya da cevap verecektir. Gazeteci niteli ini ta ,mak için gazetecili in ba l,ca/as,l meslek olarak seçilip seçilmemesi gerekti i ayd,nl, a kavu turulmas, gereken konulardan biridir. Gazetecilik mesle inin ba l,ca meslek olarak seçilmesi ölçütü arand, , takdirde, gazetecinin bas,n d, , ba ka bir i te çal, mas, oldukça s,n,rland,r,lm, olacaktır,r. Bu durumda gazetecinin yapt, , ba ka i in, geçim kayna ,n, sa layan ba l,ca meslek haline gelmesi ki inin gazeteci niteli ini de kaybetmesi sonucunu do uracaktır,r. Oysa gazetecilik mesle i bak,m,ndan Bas,n K. herhangi bir ekilde bu mesle in "ba l,ca geçim kayna ,n, olu turan bir meslek olarak seçilmesi" art,n, aramam, t,r. Bas,n

⁹⁰ U LE, Ba ka i te Çal, ma, s.198-199.

⁹¹ SOYER, s.627, 90. dipnot.

⁹² U LE, Ba ka i te Çal, ma, s.199.

K. kanunda sayılan yerlerde, fikir ve sanat eserlerinde bir basın iş sözleşmesi mesine göre iş görme borcu altına giren kimseyi, kanun kapsamında gazeteci olarak nitelendirmemiştir. Bu yaklaşımla, anılan kimsenin banka işi olarak basında bir işte çalışması, da gazeteci niteliğinin kaybedilmesine yol açmaz.

Gazetecinin basın işi banka işi değil, ya da kendi adı ve hesabına çalışması, ise sadakat ve sır saklama borcu dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Esasen bu hüküm, basın alanında bir iş sözleşmesiyle çalışırken aynı zamanda mesleki serbest bir faaliyet olarak yürüten kişiler düzenli olarak getirilmiştir. Bu anlamda, gazetecinin banka işi çalışması, için ilk işinde işsizlik, ve güvenli iş gerektiren haftalık çalışması süresinden daha az bir süreyle çalışması, ve giderek her iki işte çalışması, toplam sürenin de haftalık çalışması süresini aşmaması, gerektiği kabul edilmektedir. Ancak, iş sözleşmesiyle çalışırken aynı zamanda başka meslek faaliyetleri yürüten gazetecinin toplam çalışması süresini tespit etmek her zaman kolay değildir.

Her ne kadar kanun koyucu, gazetecinin banka işi çalışması, abileceğini özel olarak düzenlemiştir. Bu hüküm gerektiren iş sözleşmesi devam ederken gazetecinin sadakat borcunun tamamen ortadan kalktığını ifade etmek yanlıştır. Zira, kişisel bir işi ki kuran iş sözleşmesi gerektiren gazeteci de iş verenine karşı, do ruluk ve bağlılıkla hareket etmeli, onun zararına yol açacak davranışlardan kaçınmalı, özellikle işsizlik, korumalıdır. Basın sektöründe meslek içi rekabetin derecesinin oldukça yüksek olduğu bilinmektedir. Üstelik bu rekabet, yalnızca basın işi verenleri arasındaki ticari bir rekabet değil basın işçileri arasında da haberleri kamuya duyurma açısından mesleki bir rekabeti de içinde barındırır. Bu nedenle, gazetecinin basın işi banka işi çalışması, söz konusu olduğunda; gazetecinin do ruluk ve bağlılığı uymayan ve işsizlik, ortaya atması konusundaki davranışlarının iş verene bir haklı fesih imkanı vereceği de unutulmamalıdır.

Nihayet, banka işi çalışması serbestliğine ilişkin olarak aynı hüküm tarafından bir sınırlama getirilmiştir. Buna göre, gazeteci ve iş veren anlaşarak gazetecinin banka işi çalışması, mayacağına ilişkin bir kural benimseyebilir. Bu anlaşma, sözleşmenin bağda yapılabileceği gibi sözleşme devam ederken de gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, tarafların bir sözleşmeyle banka işi çalışması, yasa, konusunda anlaşmalar, çalışması özgürlüğü ve özellikle gazetecinin mesleki varlığını sürdürdürebilmesi açısından dar yorumlanmalıdır. Konu hakkında bir diler sınırlama ise Basın Kart, Yönetmeliği'nde bulunur. Anılan yönetmelikte, basın kartı taşıyan gazetecilerin; gazetecilik alanında banka işi faaliyette bulunmaması gerektiği düzenlenmiştir. Buna göre, gazetecinin basın işi içinde banka işi çalışması, yönetmelikte engellenmemiştir ancak basın işi,ındaki faaliyetler kabul edilmemiştir. İnceleme konusu hüküm gerektiren banka işi çalışması serbestliğinin, basın kartı taşıyan gazeteciler yönünden yalnızca basın işi işleri bakımından dikkate alınması, gerektiği ifade edilmelidir. Yapılan tüm bu değerlendirmeler gerektiren, hükmün günümüz basın işçilerini de dikkate alınarak ve uygun bir şekilde yeniden kaleme alınması, isabetli olacaktır.

KAYNAKÇA

- BA TERZ , Süleyman : " li kisinin Kurulmas,, Hükümleri ve in Düzenlenmesi", Yarg,tay',n Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2009 Y,l, Kararlar,n,n De erlendirilmesi, Kamu , Ankara, 2011, (s. 3-131).
- BITTNER, Andreas K. : Managing Change: Innovation and Trade Unionism in the News Industry, European Federation of Journalists, Brussels, 2011.
- BOHÉRE, G. : Gazetecilik Mesle i, Çev. Nurhan Süral, ILO, 1986.
- BRÉDART, Hélène / HOLDERNESS, Mike : Rights and Jobs in Journalism: Building Stronger Unions in Europe, European Federation of Journalists, Brussels, 2016.
- ÇEL K, Nuri / CAN KL O LU, Nur en / CANBOLAT, Talat : Hukuku Dersleri, 31. bs. Beta, stanbul, 2018.
- Ç L, ahin : "Gazetecinin Güvencesi Uygulamas,", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, (s.154-188).
- GÖKÇE, Sibel : Bas,n Sözle mesine Göre Gazetecinin Haklar, ve Mesleki Sorunlar,, Adalet, Ankara, 2010.
- GÖKÇEK KARACA, Nuray : Gazetecinin Bas,n Kanunundan Do an Haklar, ve Sorumluluklar,, Legal, stanbul, 2010.
- GÖKTA , Seracettin / Ç L, ahin: Aç,klamal, çtihatlı, Bas,n Kanunu, Turhan, Ankara, 2003.
- ILO: International Standard Classification of Occupations, ISCO-88, V.1, Geneva, 2012.
- LK Z, Fikret : "Bas,n Yasas, Tarihi Geli im ve Ba l,ca Uygulama Sorunlar,", Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.1, 2004, (s.57-80).
- MOLLAMAHMUTO LU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin / BAYSAL, Ula : Hukuku Ders Kitab,, C.1, 2. bs., Lykeion Yay,nlar,, Ankara, 2018.
- O UZMAN, Kemal : "Gazetecilerin Mesleki ve Sosyal Haklar,", stanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuas,, C.32, S.2-4, 1967, (s.858-883).
- ÖZEK, Çetin : Bas,n Hukukumuzda Göre Fikir çileri ile verenler Aras,ndaki Hukuki Münasebet, stanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuas,, C.28, S.1, 1962, (s.60-99).
- ÖZEKES, Muhammet : "Bas,n Kanunu'ndan Do an Uyu mazlı,klarda spat Sorunlar,", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, (s.189-207).
- PEDERSINI, Roberto / NIES, Gerd: Freelance Journalists in the European Media Industry Report, European Federation of Journalists, Brussels, 2003.
- SOYER, Polat : "Bas,n Kanununun Kapsam, ve Yarg,tay Uygulamas,", Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.50, 2016, (s.609-629).
- SÜMER, Haluk Hadi : "Bas,n Kanunu Elektronik Ortamda Gazetecilik Yapan Ki iler Hakk,nda Uygulanabilir mi?", Legal Yarg,tay Karalar, nceleme Dergisi, S.6, 2007 (s.385-399).
- SÜMER, Haluk Hadi : Bireysel Bas,n Hukuku (Bas,n Hukuku), 2.bs. Ankara, Seçkin, 2016.
- SÜZEK, Sarper : Hukuku, 16. bs., Beta, stanbul, 2018.
- AH N, Muzaffer / AV AR, Zakir : öBas,n Kanunu, Sorunlar ve Güncelleme Tart, malar,ö, Sosyal Güvenlik Dergisi, S.2, 2016, (s.113-138).
- AKAR, Müjdat : Bas,n Hukuku, Beta, stanbul, 2002.
- U LE, Mehmet Ali : "Bas,n Kanunu'na Göre Gazetecinin Ba ka te Çal, mas," (Ba ka te Çal, ma), Prof. Dr. Sarper Süzek'e Arma an, C.1, Beta, stanbul, 2011, (s.187-202).
- U LE, Mehmet Ali : "Bas,n Kanununun Ki i Bak,m,ndan Kapsam,, Gazeteci Kavram, ve Sözle mesinin Kurulmas," (Ki i Bak,m,ndan), Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, (s.20-37).
- U LE, Mehmet Ali : Hukuku Aç,s,ndan Gazeteci, Ça da Gazeteciler Derne i Yay,nlar,, Ankara, 2001.
- TUNCAY, A. Can : Hukuki Yönden Bas,nda ç i veren li kileri, Evrim, stanbul, 1989.
- UÇUM, Mehmet / KARATA , Hüseyin : "Ba l,ca Esaslar, Yönünden Kanunu-Bas,n Kanunu Kar ,la tırmas," Legal Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.14, 2007, (s.575-604.).
- ULUCAN, Devrim : "Bas,n Kanunu'nda Ücret ve Hükümleri", Legal Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplant,s,, Bas,n Hukuku Genel Esaslar, ve Uygulama Sorunlar,, stanbul, 2006, (s.37-53).